

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale III Karnym

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Daniel Jurkiewicz

Protokolant: prot. sąd. Iza Józwiak

w obecności Prokuratora Filipa Zeuschner

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2022 r. oraz 18 lutego 2022 r.

sprawy z wniosku K. M. i T. O. o zadośćuczynienie

i odszkodowanie za represje doznane przez ich ojca M. O. w okresie od lipca 1944 r. do lutego 1948 r. przez radzieckie organy ścigania i organy pozasądowe

- na podstawie art. 8 ust. 2a w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zasądza od Skarbu Państwa na rzecz K. M. oraz T. O. kwotę po 500.000 złotych dla każdego z nich tytułem zadośćuczynienia za doznane przez ich ojca M. O. krzywdy z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,
- na podstawie art. 8 ust. 2a w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zasądza od Skarbu Państwa na rzecz K. M. oraz T. O. kwotę po 50.816,54 złotych dla każdego z nich tytułem odszkodowania za poniesioną przez ich ojca M. O. szkodę z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,
- oddala wniosek w pozostałym zakresie,
- na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.
- na podstawie § 11 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądza od Skarbu Państwa na rzecz K. M. i T. O. kwoty po 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia Daniel Jurkiewicz

UZASADNIENIE

Formularz (...)	Sygnatura akt	III Ko 589/21	
-----------------	---------------	---------------	--

1. WNIOSKODAWCA			
1) K. M., 2) T. O. reprezentowani przez r.pr. A. B., r.pr. K. S.			
2. ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	
	na rzecz K. M. kwota 101.173,86 zł	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
	na rzecz T. O. kwota 101.173,86 zł	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki	
	na rzecz K. M. kwota 3.772.205,10 zł	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
	na rzecz T. O. kwota 3.772.205,10 zł	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
3.	Inne		
	zasądzenie na rzecz wnioskodawców kosztów ustanowienia pełnomocnika według norm przepisanych w		

	wysokości 6-krotności stawki minimalnej z uwagi na znaczny stopień skomplikowania sprawy.		
3. Ustalenie faktów			
3.1. Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	Ojciec Wnioskodawców M. O. urodził się w dniu (...) w miejscowości J..	odpis skrócony aktu zgonu	22
odpis skrócony aktu urodzenia	23, 24		
odpis skrócony aktu małżeństwa	25, 26		
zeznania K. M.	335- 336		
zeznania T. O.	336-338		
3.1.2.	<p>M. O. przynależał do VI Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, pod dowództwem F. K., ps. (...). Nosił pseudonim (...).</p> <p>Dnia 10 lipca 1944 roku M. O. w trakcie walki pod miejscowością K. pod W. został ciężko ranny i przetransportowany do szpitala wojennego armii sowieckiej do W..</p> <p>W dniu 20 lipca 1944 r. ojciec wnioskodawców został zatrzymany przez radzieckie organy ścigania w związku z jego przynależnością do Armii</p>	dokumenty przekazane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	99- 173

Krajowej i przetransportowany do szpitala więziennego na Ł. w W., gdzie przebywał do 10 marca 1945 r. W trakcie pobytu w szpitalu więziennym M. O. był przesłuchiwany i bity.

Dnia 10 marca 1945 r. przewieziono M. O. na wschód w głąb ZSRR do obozów jenieckich oraz łagrów. Transport odbywał się pociągiem, w bydłych wagonach, bez ogrzewania i miejsca na odpoczynek lub sen, co doprowadziło do śmierci części z przewożonych osób.

W obozie nr (...) w J. , w którym M. O. przebywał do 10 grudnia 1945 r., zmuszano go do pracy przy zakładaniu ładunków wybuchowych, prowadzeniu głębokich wykopów, ręcznym wybieraniu ropy, wywożeniu smoły i odpadów po ropie naftowej. Praca wykonywana była w skrajnie ciężkich warunkach. Więźniom nie zapewniano środków higieny, zmuszeni byli do spania w ubraniach roboczych, przesiąkniętych ropą naftową i smołą.

W okresie od grudnia 1945 r. do 12 maja 1947 roku M. O. osadzono w obozie nr (...) w K. (dzisiejsza G. (...)), gdzie skierowany został do

	<p>przymusowej pracy przy kopaniu fundamentów pod budowę fabryki. Praca wykonywana była w ciężkich warunkach - zanurzenie w wodzie, pod strażą NKWD i dozorców - skazańców innych narodowości o wrogim nastawieniu przez aparat bezpieczeństwa ZSRR do Polaków.</p> <p>W okresie od maja 1947 r. do 2 lutego 1948 r. M. O. przebywał w obozie nr 270 w B. w S. A., gdzie wykonywał przymusową pracę przy kopaniu torfu. Warunki pracy były wycieńczające dla organizmu z uwagi na bardzo niską temperaturę powietrza, niedostatki żywienia, stan zakwaterowania i warunki higieniczne.</p> <p>M. O. z ww. obozu został zwolniony dnia 2 lutego 1948 r.</p> <p>M. O. w chwili śmierci mieszkał w P. przy ul. (...).</p>	
zeznania K. M.	335- 336	
zeznania T. O.	336-338	
wydruk ze stron internetowych	27, 47-86	
wykaz żołnierzy Armii Krajowej	83-86	
kopie legitymacji i potwierdzeń członkostwa	31-46	

w organizacjach kombatanckich			
wspomnienia M. O., pamiętniki M. O.	30, 220-246		
3.1.3.	M. O., ani żadne z wnioskodawców nie otrzymywali świadczeń przyznanych przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.	pisma Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	96, 194
3.2. Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1.	Wysokość doznanych szkód i krzywd przez M. O. uzasadniająca przyznanie zadośćuczynienia oraz odszkodowania w relacji do przyjęcia jako podstawy wyliczeń przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w lipcu 2021r.	wydruk ze strony GUS	87
4. ocena DOWODÓW			

4.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
3.1.1 – 3.1.3.	Zeznania świadka T. O.	Niniejsze dowody był jedną z wielu podstaw ustalenia faktów opisanych w uzasadnieniu wyroku. Dowód ten zasługiwał zdaniem Sądu na wiarygodność, albowiem pokrywał się z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, nie był zakwestionowany przez prokuratora, a Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania go z urzędu.	
Zeznania świadka K. M.			
Dowodowy z dokumentów: - odpis skrócony aktu zgonu, - odpis skrócony aktu urodzenia - odpis skrócony aktu małżeństwa, - dokumenty przekazane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, - wydruk ze stron internetowych, - wykaz żołnierzy Armii Krajowej,	Strony nie kwestionowały zebranych w sprawie dokumentów, a i Sąd nie miał podstaw, by czynić to z urzędu uznając je w całości za wiarygodne.		

<ul style="list-style-type: none"> - kopie legitymacji i potwierdzeń członkostwa w organizacjach kombatanckich, - pisma Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, - wspomnienia M. O. 		
<p>4.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
<p>3.1.1 – 3.1.3. 3.2.1</p>	<p>Wydruk ze strony GUS, złożone do wniosku artykuły naukowe</p>	<p>Dla ustalenia stanu faktycznego Sąd pominął dokumenty, artykuły prasowe oraz fragmenty monografii i innych publikacji, które w sposób bezpośredni nie odnosiły się do sytuacji M. O.. Sąd uznał wydruk ze strony Głównego Urzędu Statystycznego za nieprzydatny dla celów postępowania i określenia wysokości zadośćuczynienia i odszkodowania.</p>
<p>5. PODSTAWA PRAWNA</p>		
<p>Odszkodowanie</p>		
1.	Kwota główna	Odsetki

	1. na rzecz K. M. kwota 50.816,54 zł 2. na rzecz T. O. kwota 50.816,54 zł	ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Opisano szczegółowo w pkt. 5.2. poniżej.			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
1.	1) na rzecz K. M. kwota 500.000 zł 2) na rzecz T. O. kwota 500.000 zł	ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa Polskiego (Dz.U.2021.1693 t.j. z dnia 2021.09.15) - tzw. "ustawy lutowej" odszkodowanie i zadośćuczynienia przysługuje osobom, mieszkającym w chwili śmierci w Polsce, represjonowanym przez radzieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organy pozasądowe,			

działające na obecnym terytorium Polski w okresie od dnia 1 lipca 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r. oraz na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim, w okresie od dnia 1 stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r., za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego lub z powodu takiej działalności. W razie śmierci tej osoby uprawnienie to przechodzi na małżonka, dzieci i rodziców.

Zgodnie ze stanowiskiem orzecznictwa warunkiem przyznania odszkodowania i zadośćuczynienia za represje ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych, działających na obecnym terytorium Polski w okresie od dnia 1 lipca 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r. oraz na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim, w okresie od dnia 1 stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r., na podstawie art. 8 ust. 2a-b w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

(obecnie tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2099) jest stwierdzenie następujących okoliczności:

1) czy daną osobę, mieszkającą obecnie bądź w chwili śmierci w Polsce, dotknęły represje (śmierć) ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych;

2) czy wspomniane radzieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organy pozasądowe, stosowały represje, działając na obecnym terytorium Polski w okresie od dnia 1 lipca 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r. oraz na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim, w okresie od dnia 1 stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r.;

3) czy osoba, którą dotknęły represje (śmierć) ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych, prowadziła działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego;

4) czy osoba represjonowana na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim poza obecnym terytorium Polski, prowadziła

działalność na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego w
okresie od dnia 17
września 1939 r. do dnia 5
lutego 1946 r;

5) czy wspomniana osoba,
była represjonowana
(pozbawiona życia) ze
strony radzieckich
organów ścigania i
wymiaru sprawiedliwości
lub organów
pozasądowych za
działalność na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego lub z
powodu takiej działalności
(a zatem czy zachodzi
związek przyczynowy
między represjami,
śmiercią a wspomnianą
działalnością) (Wyrok
SA we Wrocławiu z
15.05.2019 r.,
II AKa 128/19, LEX nr
2726877).

I tak zgodnie z
powołanymi warunkami,
M. O. niewątpliwie został
zatrzymany, a następnie
wywieziony w głąb
Związku (...), osadzony
w poszczególnych obozach
jenieckich i zmuszony
do pracy w ciężkich
warunkach, za
przynależność do Armii
Krajowej i podjęte w jej
ramach na W. działania
na rzecz niepodległego
bytu Państwa P.
(...). Dodatkowo z
dokumentacji
zgromadzonej w aktach
sprawy wynika, że w chwili
śmierci zamieszkiwał on
w P., a także że ani

on, ani też wnioskodawcy nie otrzymywali decyzją Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych świadczenia wymienionego w art. 8 ust. 6 ustawy lutowej.

W konsekwencji zgodnie z wytycznymi wskazanymi w art. 8 ust 1 w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy lutowej, w takim przypadku M. O. przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z doznanych przez niego od radzieckich organów represji. Przepis ten nie przewiduje samoistnych roszczeń dla małżonka, dzieci i rodziców represjonowanego, a stanowi jedynie o przejściu na te osoby jego uprawnień w tym zakresie (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 27 stycznia 1993 r., I KZP 35/92, OSNKW 1993, z. 3-4, poz. 16, s.10).

Przechodząc do rozważań w tym zakresie należy wskazać, że w orzecznictwie ukształtowanym na podstawie ustawy lutowej wskazuje się, iż wysokość zadośćuczynienia jest bezpośrednio skorelowana z rozmiarami doznanej krzywdy. Ustalając wysokość zadośćuczynienia za

doznaną krzywdę należy stosować kryteria zindywidualizowane, właściwe zarówno dla osoby wnioskodawcy, jak i przystające do okoliczności sprawy. Na wysokość zadośćuczynienia winny składać się doznane cierpienia pokrzywdzonego, których rodzaj, czas trwania i natężenie podlega ustaleniu i ma przełożenie na wysokość zasądzonej kwoty. Zadośćuczynienie ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie może być źródłem wzbogacenia. Z uwagi na niemierzalny charakter zadośćuczynienia, jego wysokość zależy od uznania sędziowskiego. Należy mieć również na względzie, że kwoty zadośćuczynienia zasądzone w innych sprawach osób represjonowanych mogą w kwestii miarkowania zadośćuczynienia stanowić jedynie niewiążącą wskazówkę dla sądu rozpoznającego dane roszczenie, natomiast w żadnym stopniu tego sądu nie wiążą. Kwestia ta nie jest jednak całkowicie pozbawiona znaczenia, pozwala bowiem sądowi ocenić, czy na tle innych podobnych przypadków zadośćuczynienie nie jest np. nadmiernie wygórowane. Orzekając w oparciu o art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust.

za ustawy z 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego o zadośćuczynieniu przez Skarb Państwa krzywdy wyrządzonej osobie represjonowanej przez organy radzieckie, jak słusznie wskazali wnioskodawcy przytaczając szereg orzeczeń, nie można tracić z pola widzenia orzecznictwa sądowego dotyczącego innych przypadków, tj. takich, które są jednak - do pewnego stopnia - porównywalne.

Na podstawie powyższego wskazać należało, że M. O. w wyniku represji organów radzieckich doznał niewątpliwej krzywdy, która objawiała się jego osadzeniem w areszcie i związanym z tym biciem i przesłuchaniami, a następnie długotrwałym transportem kolejowym w niehumanitarnych warunkach, by wreszcie osadzić go w obozach w głębi ZSRR, gdzie w obawie o własne życie i w odizolowaniu od rodziny był zmuszony do niemalże niewolniczej pracy przymusowej. Sąd określając wysokość zadośćuczynienia miał na względzie nasilenie odczuwanych przez M. O. represji i związanych z nimi dolegliwości

psychicznych i fizycznych, a także ich długotrwałość. Ojciec wnioskodawców był bowiem represjonowany przez łączny okres ponad 3 lat i 6 miesięcy (43 miesiące).

W ocenie Sądu przyznane wnioskodawcą zadośćuczynienie w kwocie po 500.000 złotych jest adekwatne i odpowiada zasadą słuszności. Za jego zasądzeniem przemawiała skala doznanych przez ojca wnioskodawców cierpień w szczególności związanych z wykonywaniem pracy przymusowej i przetrzymywaniem go w skrajnie trudnych warunkach sanitarnych, higienicznych, socjalnych i klimatycznych. Oddalając żądanie w pozostałym zakresie Sąd miał na względzie, że przyznanie osobie represjonowanej zadośćuczynienia, nie może być wygórowane i prowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia - wysokość przyznanego zadośćuczynienia powinna być zatem utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 listopada 2012 r., sygn. akt II AKa 228/12). Zadośćuczynienie winno

wyrównać doznane krzywdy ale też być "odpowiednie", a ustalenie jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest "odpowiednia", należy do sfery swobodnego uznania sądu. Roszczenie żądane przez wnioskodawców tytułem zadośćuczynienia w łącznej kwocie 7.544.410,20 zł zdaniem Sądu było wygórowane i odbiegające od rzeczywistości poniesionej przez M. O. krzywdy, w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym brak, bowiem dokumentów wskazujących, by natężenie niekorzystnych dla M. O. okoliczności aż tak bardzo negatywnie wpłynęło na jego stan zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, bądź doprowadziło go do trwałego kalectwa uniemożliwiającego jego samodzielne funkcjonowanie.

Przeciwnie M. O. był w stanie nie tylko wrócić do Polski, ale także założyć rodzinę w kraju i wychować dzieci.

Mając na uwadze całokształt udowodnionych okoliczności, kontekst historyczny, a także orzecznictwo sądowe dotyczące innych, porównywalnych przypadków Sąd orzekł, jak w sentencji. Mając to na uwadze Sąd nie uwzględnił żądania

wnioskodawców aby
wysokość
zadośćuczynienia wyliczać
według średniego
wynagrodzenia za lipiec
2021r.

Odnosząc się natomiast
do kwestii odszkodowania
za utracone korzyści w
związku z wykonywaniem
przez ojca
wnioskodawców pracy
zarobkowej przerwanej
jego zatrzymaniem, a
następnie osadzeniem w
łagrze, wskazać należy, że
zgodnie ze stanowiskiem
wnioskodawców M. O.
przed jego zatrzymaniem
wykonywał prace w
gospodarstwie rolnym
swojej rodziny, a
także utrzymywał się z
pracy dorywczej jako
muzyk na przyjęciach
okolicznościowych.

Wnioskodawcy nie
posiadali, jednakże
żadnych dokumentów
wskazujących na rodzaj
wykonywanych przez M.
O. prac i opierali
się w tym zakresie
wyłącznie na informacjach
pochodzących z ustnych
relacji ich ojca oraz
zawartych w jego
pamiętnikach.

W powyższym zakresie
wskazać należy, że z
uwagi na cywilnoprawny
charakter odszkodowania
z art. 8 ustawy z
dnia 23 lutego 1991 r.
o uznaniu za nieważne
orzeczeń wydanych wobec
osób represjonowanych
za działalność na

rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego uwzględnić należy także art. 361 § 1 k.c. stanowiący, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła i w tych granicach może dochodzić naprawienia szkody obejmującej poniesione straty oraz korzyści, które mógł osiągnąć, gdyby szkoda nie wystąpiła. Zatem dla uwzględnienia roszczenia o odszkodowanie konieczne jest wykazanie także normalnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem rodzącym odpowiedzialność odszkodowawczą, a szkodą, która powstała na skutek tego zdarzenia. Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 3 cytowanej ustawy oraz art. 558 k.p.k. zastosowanie w sprawie o odszkodowanie znajdzie także przepis art. 232 k.p.c., w myśl którego ciężar dowodu spoczywa na stronie wywodzącej z danego faktu skutki prawne (Wyrok SA w Katowicach z 10.01.2013 r., II AKA 497/12, LEX nr 1282570).

W konsekwencji powyższego, to na wnioskodawcach spoczywał ciężar wykazania szkody, której naprawienia się domagają. Sąd jednakże, mając na względzie

charakter niniejszej sprawy,

a więc fakt, że dotyczy ona odszkodowania za represje w związku z działalnością na rzecz niepodległości Polski, doszedł do wniosku, że zasady słuszności wzmacniają potrzebę aktywnego działania Sądu w celu ustalenia możliwej i odpowiedniej należnej sumy odszkodowania na podstawie przepisu art. 322 k.p.c., zgodnie, z którym Sąd może zasądzić w wyroku odpowiednią sumę według swojej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (arg. z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2021 r. w sprawie IV KK 75/20, LEX nr 3229410). Powyższe uzasadnione jest tym bardziej, że wnioskodawcy po upływie okresu prawie 80 lat nie mają w zasadzie, żadnych możliwości wykazania dokładnego odszkodowania, a przedłożone przez nich zestawienia mają wyłącznie charakter szacunkowy i spekulacyjny i nie mogą stanowić podstawy jego określenia.

Mając na względzie powyższe rozważania o charakterze teoretyczno-prawnym oraz uwzględniając całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego należy wskazać, że Sąd uznał za wiarygodne

zeznania wnioskodawców w zakresie w jakim opisali oni wykonywanie przez M. O. pracy w gospodarstwie rolnym swojej rodziny o powierzchni ok. 19 ha, ustalając na ich podstawie stan faktyczny. Podkreślić jednakże w tym zakresie należy, że z samego faktu, że M. O. został zatrzymany i następnie osadzony w łagrze na okres ponad 3 lat i 6 miesięcy nie sposób wyprowadzić wniosku, że jego rodzina nie osiągała ze swojego gospodarstwa rolnego dochodu, a tym samym, że M. O. poniósł w tym zakresie szkodę opisaną przez wnioskodawców jako iloczyn średniego miesięcznego wynagrodzenie za lipiec 2021r. i okresu pobytu M. O. w łagrze.

Odnosząc się natomiast do kwestii utraconego przez M. O. zarobku z tytułu wykonywania pracy dodatkowej jako muzyk na przyjęciach okolicznościowych, Sąd również w tym zakresie uznał zeznania wnioskodawców za wiarygodne, nie dzieląc jednak ich stanowiska w zakresie dochodzonej kwoty odszkodowania. W konsekwencji wobec niemożności wykazania przez wnioskodawców wysokości osiągniętych przez ich ojca dochodów z tytułu pracy dorywczej Sąd na podstawie przepisu art.

8 ust. 3 „ustawy lutowej”
w zw. z art. 558 k.p.k.
w zw. z art. 322 k.p.c.
dokonał miarkowania
kwoty odszkodowania.
Miarkując wysokość
odszkodowania Sąd miał
na względzie wielkość i
zaludnienie miejscowości,
w której M. O. prowadził
swoją działalność
muzyczną, uwzględniając
przy tym ograniczenia w
transporcie i
przemieszczenie się do
większych ośrodków,
dorywczy charakter jego
działalności, a także tło
historyczne tj. niewielką
skłonność lokalnej
ludności do wyprawiania
hucznych zabaw w okresie
od 20 lipca 1944 r.
do 2 lipca 1948 r., a
więc w czasie wyzwania
terenów II Rzeczypospolitej
Poleskiej przez Armię
Czerwoną oraz krótko
po zakończeniu II wojny
światowej tj. w czasie
stalinizmu i wzmożonego
terroru skierowanego
przeciwko działaniom
antykomunistycznym.
Podkreślić w powyższym
zakresie, że
odszkodowanie, którego
podstawą jest art. 8
ust. 2a „ustawy lutowej”
przysługuje wyłącznie za
szkody powstałe w wyniku
represji doznanych przez
radzieckie organy ścigania
w związku z działalnością
na rzecz bytu
niepodległego Państwa
Polskiego i nie sposób
na tej podstawie kierować
roszczeń w zakresie szkód
wywołanych działaniami

wojennym albo
 przekształceniem
 Rzeczypospolitej Polskiej
 w Polską Rzeczpospolitą
 Ludową. Mając powyższe
 na względzie Sąd
 ustalił odszkodowanie za
 utracone przez M. O.
 korzyści na kwotę po
 50.816,54 zł, zasądzając
 ją na rzecz każdego
 z wnioskodawców. Sąd
 podzielił w tym zakresie
 wniosek Prokuratora, iż
 zasadnym jest przyjęcie, iż
 M. O. utracił miesięcznie
 minimalne wynagrodzenie
 które mógłby osiągnąć
 aktualnie w wysokości
 2363,56 zł.
 Wynagrodzenie to należy
 pomnożyć przez okres
 niewoli M. O. wynoszący
 43 miesiące i przedzielić
 na pół na rzecz
 wnioskodawców.

W pozostałym zakresie
 więc Sąd nie uwzględnił
 żądania wnioskodawców
 zarówno w zakresie
 zadośćuczynienia jak i
 odszkodowania – pkt 3
 wyroku.

Inne			
3.	-----		
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			

6. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W			

PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA			
Zwiężle o powodach rozstrzygnięcia			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
	1. na rzecz K. M. kwota 50.816,54 zł 2. na rzecz T. O. kwota 50.816,54 zł	ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty	
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	1) na rzecz K. M. kwota 500.000 zł; 2) na rzecz T. O. kwota 500.000 zł.	ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty	
Inne			
3.		----	
7. Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
----	---		
8. KOsztY procesu			

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
4.	Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego kosztami postępowania Sąd obciążył Skarb Państwa.	
5.	Kształtując w pkt. 4 swoje orzeczenie o kosztach Sąd na podstawie § 11 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądza od Skarbu Państwa na rzecz K. M. i T. O. kwoty po 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd nie znalazł podstaw do podwyższenia stawki minimalnej. Poza sporem pozostaje, że zasądzenie opłaty wyższej od minimalnej może nastąpić wyłącznie wtedy, gdy sprawa ma szczególnie skomplikowany charakter, czy też niezbędny nakład pracy pełnomocnika był bardzo wysoki. Z sytuacją taką w rozpoznawanej sprawie nie mieliśmy do czynienia, a z protokołów rozpraw nie wynika, aby wkład pracy pełnomocnika w wyjaśnienie okoliczności stanu faktycznego był	

	wyższy od przeciętnego w tego typu sprawach. Faktem jest natomiast, iż oboje wnioskodawcy korzystali z pomocy dwóch pełnomocników stąd zasądzona jest stawka podwójna dla każdego z wnioskodawców.
9. PODPIS	
sędzia Daniel Jurkiewicz	

Z.

1. Odnotować w kontrolce uzasadnień.
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć Prokuratorowi oraz pełnomocnikowi K S..
3. za 14 dni lub z apelacją.

P., dnia 25.02.2022r.

sędzia Daniel Jurkiewicz